

GLASNIK Slovenskega etnološkega društva

Bulletin of the Slovene Ethnological Society

54 | 3 2014

Glasnik Slovenskega etnološkega društva (Glasnik SED):

Strokovno-znanstvena revija Slovenskega etnološkega društva

54 | 2014, št. 3

Bulletin of the Slovene Ethnological Society:

Scientific Journal

54 | 2014, Issue 3

Revija izhaja od leta 1956 kot Glasnik Inštituta za slovensko narodopisje, od leta 1959 (XV letnikov) kot Glasnik Slovenskega etnografskega društva, po letu 1976 pa kot Glasnik Slovenskega etnološkega društva. | The Bulletin had been published under the name Glasnik Inštituta za slovensko narodopisje (Institute for Slovene Ethnology Bulletin) until 1956; as Glasnik Slovenskega etnografskega društva (Bulletin of the Slovene Ethnographical Society) until 1959 (XV volumes); and as Glasnik Slovenskega etnološkega društva (Bulletin of the Slovene Ethnological Society) since 1976.

V enem letniku izidejo štiri številke. | 4 issues (1 volume) are published yearly.

SLOVENSKO Etnološko DRUŠTVO
SLOVENE Ethnological SOCIETY

Izdajatelj | Publisher©:

Slovensko etnološko društvo

Zanj | Represented by Anja Serec Hodžar

Ponatis celotne številke ali posameznih prispevkov in fotografij je mogoč samo z dovoljenjem uredništva in navedbo vira. | No part of this publication may be reproduced or transmitted, in any form or by any means, without written permission from the publisher. Quotations must contain a full mention of the source.

Naslov uredništva | Address:

Slovenski etnografski muzej

Metelkova 2

1000 Ljubljana

Tel. | Tel.: (+ 386) 01 300 87 38

Fax | Fax: (+ 386) 01 300 87 35

Elektronska pošta | E-mail: info@sed-drustvo.si

Spletna stran | Website: <http://www.sed-drustvo.si/>

Uredniški odbor | Editorial Board:

Tatjana Vokić Vojković: glavna urednica | Editor-in-Chief

Dr. Bojan Knific: odgovorni urednik | Editor-in-Charge

Dr. Mateja Habinc, mag. Martina Piko-Rustia, Anja Serec Hodžar: članice | Members

Dr. Rebeka Kunej: gostujuča urednica | Guest Editor

Prispevke so recenzirali uredniški odbor in zunanji recenzenti. Redakcija št. 3, 54 | 2014 je bila končana 8. 9. 2014. | All articles have been reviewed by the Editorial Board. The editing of this issue was completed on the 8th of September 2014.

Za znanstveno in strokovno vsebino svojih prispevkov odgovarjajo avtorji. | The authours are solely responsible for the content of their articles.

Lektorica | Language Editor:

Dr. Ingrid Slavec Gradišnik

Prevodi angleških povzetkov in izvlečkov | Translation into English:

Nives Sulič Dular

Bibliografska obdelava v programskemu sistemu COBISS | Article Classification:

Breda Pajzar

Oblikovanje | Design:

Ana Destovnik

Računalniški stavek | Computer Typesetting:

Tiskarna Jagraf d. o. o.

Tisk | Printed by:

Tiskarna Jagraf d. o. o.

Naklada | Circulation:

400 izvodov | 400 copies

Spošтовane bralke in spoštovani bralci,

tudi tokratna, jesenska številka *Glasnika SED* je tematska. Gostujoča urednica dr. Rebeka Kunej, znanstvena sodelavka Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU, je ob njegovi 80-letnici zbrala in uredila osem tematskih prispevkov, od tega pet izvirnih znanstvenih besedil, o raziskovalnem delu, usmeritvah in zanimanjih sodelavcev inštituta danes. Svoja razmišljjanja in znanstvene poglede so prispevali Anja Serec Hodžar, mag. Marjetka Balkovec Debevec, dr. Mojca Kovačič, dr. Marija Klobčar, dr. Urša Šivic, dr. Gregor Strle, dr. Matija Marolt, dr. Drago Kunej in Mirko Ramovš. Več je o tem zapisano v gostujočem uvodniku.

Na uvodnih straneh objavljamo nekrolog v spomin na kolegico Jano Cvetko, etnologinjo in direktorico Slovenskega verskega muzeja v Stični med letoma 1994 in 2002. Knjižne recenzije najnovejših tiskov so za *Glasnik SED* napisali dr. Dušan Štepec, Milan Vogel, Barbara Sosič, dr. Domen Zupančič in Iztok Illich.

Slovensko etnološko društvo, Slovenski etnografski muzej in Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU so marca v prostorih Slovenskega etnografskega muzeja organizirali že sedmi tradicionalni mednarodni festival etnografskega filma (DEF). Maja in junija mu je sledil dvodnevni dogodek »DEF po DEF« z izbranimi filmi, ki so jih organizatorji želeli približati tudi gledalcem zunaj Ljubljane oziroma občinstvu specializiranih ustanov v Ljubljani, ki si filmov niso mogli ogledati v času festivala. Del prvega dogodka o šolstvu v afriških državah je bila muzejska delavnica o stereotipih o pripadnikih drugih, predvsem etničnih skupin in vlogi muzejev pri preseganju teh stereotipov. Potekala je v Slovenskem šolskem muzeju. Več o tem lahko preberete v prispevkih Mihe Pečeta, Nadje Valentinčič Furlan in Tine Palaić v rubrikah Etnografski film in Muzeološke strani.

Na Konservatorskih straneh objavljamo letno poročilo Delovne skupine etnologov konservatorjev v Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije, ki ga je pripravila Eda Belingar. Mag. Martina Piko-Rustia v rubriki Slovenci zunaj meja Republike Slovenije poroča o letošnjem 14. vseslovenskem srečanju v Državnem zboru Republike Slovenije, ki je bilo tokrat namenjeno razpravi o mladih kot ustvarjalcih skupnega slovenskega prostora.

V letu 2014 mesto Maribor praznuje 850-letnico prve pisne omembe. Raziskovalna postaja Znanstveno-raziskovalnega centra SAZU Maribor je v sodelovanju z Univerzitetno knjižnico Maribor marca organizirala znanstveno srečanje mariborskih raziskovalcev Maribora z različnih znanstvenih področij humanistike. Z njim so želele sodelavke postaje opozoriti tudi na tri leta uspešnega delovanja najmlajše raziskovalne postaje ZRC SAZU. O dogodku poroča dr. Maja Godina Golija. V poročilu Ambroža Kvartiča pa lahko beremo o celodnevnom znanstvenem posvetu slovenskih folkloristov »Slovensko pripovedništvo. O čem, zakaj in kako ga razumeti«, ki je potekal aprila v Ljubljani.

Na Društvenih straneh objavljamo poročila o društvenih dogodkih med marcem in avgustom 2014 (strokovna ekskurzija v Gornjesavsko dolino, udeležba SED na Slovenskih dnevih knjige, četrti etnološki večer, okrogla miza »Aktualno« in poletna delavnica SED). Napisali so jih Anja Brunec, David Šebenik, Zdenka Torkar Tahir, Tanja Kovačič, Anja Serec Hodžar in mag. Marjetka Balkovec Debevec.

V rubriki Etnologija je povsod Jelka Pšajd predstavlja stalno razstavo Krajevne skupnosti Sv. Anton na Pohorju. V Odmevih objavljamo recenzijo Sandre Jazbec o filozofski komediji »Pita«, kot enem od poskusov revitalizacije gradu Turnišče pri Ptuju, ter etimološki razpravi dr. Silva Torkarja o slovenskih krajevnih imenih Samotorica in Magozd ter Trojane in Mislinja.

Zadnja, četrta številka *Glasnika SED* bo izšla decembra 2014. Vabljeni k sodelovanju.

Tatjana Vokić Vojkovič,
glavna urednica

		Nekrolog	Eulogy
4	Nataša Polajnar Frelih	Zapustila nas je etnologinja Jana Cvetko (1965–2013) Ethnologist Jana Cvetko Has Left Our Midst (1965–2013)	
		Po osmih desetletjih Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU Eight Decades of the Institute of Ethnomusicology ZRC SAZU	
6	Rebeka Kunej	Po osmih desetletjih Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU. Gostujoči uvodnik Guest Editorial: Eight Decades of the Institute of Ethnomusicology at the Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts	
8	Anja Serec Hodžar	Nekaj vzporednic med Glasbenonarodopisnim inštitutom ZRC SAZU in Glasnikom SED Parallels between the Institute of Ethnomusicology at the Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts and the Bulletin of the Slovene Ethnological Society	
10	Marjetka Balkovec Debevec	Podobe ustvarjalnosti dr. Zmage Kumer. Spominska soba in publikacija Creative Achievements of Dr. Zmaga Kumer: Zmaga Kumer Memorial Room and Publication	
12	Mojca Kovačič	»Kje so ljudski godci?«. Refleksija preteklih konceptov in možnosti novih opredelitev ljudskega godčevstva »Where Are the Folk Musicians?«: Examination of Past Concepts and Possibilities for a New Definition of Folk Instrumental Music	
21	Marija Klobčar	»Kako in kdaj so prišle žene do tega, da pojejo pesmi tudi o takih junakih, kakor sta Pegam in Lambergar ...?«, Matija Murko in vprašanje nosilcev pripovednih pesmi »How and When Did Women Get to Singing Songs about Such Heroes as Pegam and Lambergar...?« Matija Murko and the Question of the Bearers of Narrative Songs	
30	Urša Šivic	O enoglasju in »večglasju« v Porabju Unison and Part Singing in Porabje	
36	Gregor Strle, Matija Marolt	Računalniška folkloristika. Semantična analiza in vizualizacija tematske porazdelitve pesemskih tipov Computational Folkloristics: A Semantic Analysis and Visualization of Topic Distribution of Song Types	
44	Drago Kunej	Kaj nam tudi pripovedujejo zgodnji zvočni zapisi v GNI? What Else Can the Early Sound Recordings Tell Us?	
51	Mirko Ramovš	Terenske zgodbe Stories from the Field	
		Knjižne ocene in poročila	Book Reviews
60	Dušan Štepec	Tita Porenta in Mojca Tercelj Otorepec (ur.): Etnologija in slovenske pokrajine. Gorenjska Tita Porenta and Mojca Tercelj Otorepec (Eds.): Ethnology and Slovene Regions: Gorenjsko	
63	Milan Vogel	Mojca Tercelj Otorepec (ur.): Etnološko konservatorstvo in varstvo dediščine na Slovenskem Mojca Tercelj Otorepec (Ed.): Ethnological Conservation and Heritage Protection in Slovenia	
64	Barbara Sosič	Iztok Ilich: Varuhi izročila. Naša kulturna dediščina v dobrih rokah Iztok Ilich: Guardians of Heritage: Our Cultural Heritage in Good Hands	
65	Milan Vogel	Saša Poljak Istenič: Tradicija v sodobnosti. Janče – zeleni prag Ljubljane Saša Poljak Istenič: Tradition in the Modern Times: Janče – The Green Doorstep to Ljubljana	
66	Domen Zupančič	Janez Mlinar: Od romarja do sodobnega turista. Kratka zgodovina turizma v Kranjski Gori Janez Mlinar: From the Pilgrim to the Modern Tourist: A Brief History of Tourism in Kranjska Gora	
2	Iztok Ilich	Novi tiski na kratko Briefly on New Publications	
		Muzeološke strani	Museology Pages
70	Tina Palaić	Vloga muzejev pri premagovanju stereotipov The Role of Museums in Overcoming Stereotypes	

		Konservatorske strani	Conservation Pages
71	Eda Belingar	Delovna skupina etnologov konservatorjev v Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Delovno poročilo za leto 2013 Ethnologists Conservators of the Institute for the Protection of Cultural Heritage of Slovenia Work Team: 2013 Work Report	
		Etnografski film	Ethnographic Film
75	Miha Peče	Dnevi etnografskega filma – DEF 2014. 7. mednarodni festival etnografskega filma Days of Ethnographic Film – DEF 2014. 7th International Festival of Ethnographic Film	
76	Nadja Valentinčič Furlan	DEF po DEF. Podobe šolstva v Afriki in Poletna muzejska noč DEF after DEF: Images of Education in Africa and Museum Summer Night	
		Slovenci zunaj meja Republike Slovenije Slovenes Living Beyond the Borders of the Republic of Slovenia	
78	Martina Piko-Rustia	Mladi kot ustvarjalci skupnega slovenskega prostora Youth as Co-Creators of the Common Slovene Area	
		Poročila	Reports
80	Maja Godina Golija	Znanstveni simpozij Maribor in Mariborčani. Predmet raziskovanja v humanistiki Maribor and Its Inhabitants: Research Subject in the Humanities (Conference)	
81	Ambrož Kvartič	Simpozij slovenskih folkloristov o slovenskem pripovedništvu Slovene Folklore Scholars on Slovene Literary Folklore (Conference)	
		Etnologija je povsod	Ethnology is Everywhere
83	Jelka Pšajd	Stalni razstavi v Krajevni skupnosti Sveti Anton na Pohorju Permanent Exhibits in the Sv. Anton na Pohorju Local Community	
		Društvene strani	Society Pages
84	Anja Brunec, David Šebenik	»Koliko zanimivih knjig!« Udeležba SED na Slovenskih dnevih knjige »So Many Interesting Books!« Slovene Ethnological Society Participated in the Slovene Book Days Event	
85	Zdenka Torkar Tahir	Strokovna ekskurzija v Gornjesavsko dolino Excursion to the Upper Sava Valley	
86	Tanja Kovačič	Izgubljena generacija. Etnološki večer SED The Lost Generation: Ethnological Evening of the Slovene Ethnological Society	
87	Anja Serec Hodžar, Marjetka Balkovec Debevec	Aktualno. Vidiki avtentičnosti pri ohranjanju dediščine Current: Authenticity and Heritage Preservation	
89	Tanja Kovačič	Etnografska zbirka Zajskih – Zbirka družine Janeš Ethnographic Collection of the Zajski Family: Collection of the Janeš Family	
		Odmevi	Echoes
91	Sandra Jazbec	Premiera gledališke predstave »Pita«. Uvertura v prosto pot prihodnosti Opening Night of the »Pita« Theatrical Performance: An Overture to the Open Road to the Future	
92	Silvo Torkar	Odstiranja slovenskih krajevnih imen: Samotorica in Magozd Slovene Place Names: Samotarica, Magozd	
94	Silvo Torkar	Odstiranja slovenskih krajevnih imen: Trojane in Mislinja Slovene Place Names: Trojane, Mislinja	
		Razpisi, vabila, obvestila	Tenders, Invitations, Notices
96		Navodila za avtorje Instructions for Authors	

Cena posamezne številke | Price per Issue: 5 EUR
Letna naročnina | Yearly Subscription: 20 EUR
Transakcijski račun SED | SED Transaction Account Number: 02083-0016028646 NLB, d. d., Mestna hranilnica

Distributer | Distribution: BUČA d. o. o.

UDK 39(497.4)(05)

ISSN 0351-2908

Glasnik SED je indeksiran v bazah podatkov | Glasnik SED is entered into the following data bases:

Anthropological Index Online (AIO RAI) <http://aio.anthropology.org.uk>
Anthropological Literature <http://hcl.harvard.edu/tozzer/al.html>
ULRICH's International Periodical Directory (I.P.D.) <http://www.ovod.com>
RILM Abstract of Music Literature <http://www.rilm.org/prime-jt.htm1#G>
International Bibliography of the Social Sciences (IBSS)
<http://www.lse.ac.uk/collections/IBSS/about/journalsG.htm>
CAB Abstract <http://www.cabi.org>
ProQuest <http://www.proquest.co.uk/en-UK/>
Scopus <http://www.scopus.com/>
Ebsco <http://www.ebsco.com/>

Revijo subvencionirata Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS in Ministrstvo za kulturo RS. Revija je vpisana v evidenco javnih glasil, ki jo vodi Ministrstvo za kulturo RS pod zaporedno št. 550. | The Bulletin is subsidized by the Slovenian Research Agency and the Slovene Ministry of Culture. The Bulletin has been entered in the record of public printed media at the Slovene Ministry of Culture under the number 550.

Fotografija na naslovnici | Cover Photo:

Pokanje z bičem. Pokač iz Lancove vasi ob pustu.

Foto: Urša Šivic, Lancova vas, 6. 3. 2011 (Glasbenonarodopisni inštitut ZRC SAZU, Fototeka).

Whipcracking in the village of Lancova during the Shrovetide season.

Photo: Urša Šivic, Lancova Vas, March 6, 2011 (Photo Archives of the Institute of Ethnomusicology at the Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts).

Izšlo | Published:

Trboje, oktober 2014 | October 2014

SLOVENSKO *Etnološko* DRUŠTVO
SLOVENE *Ethnological* SOCIETY

Metelkova 2, 1000 Ljubljana

TISKOVINA

UDK 39(497.4)(05) ISSN 0351-2908
Trboje, oktober 2014